

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

“Incredible Years” vanemlusprogrammi piloteerimine Eestis

Ly Kasvandik
Projektijuht
Tervise Arengu Instituut

Vanemlusprogrammi Incredible Years (IY) eesmärgid ja ülesehitus

Programmi eesmärgid:

- Suurendada laste sotsiaalsed kompetentsust;
- Vähendada laste agressiivset ja antisotsiaalset käitumist, sõltuvusainete tarvitamist, koolist välja langemist.

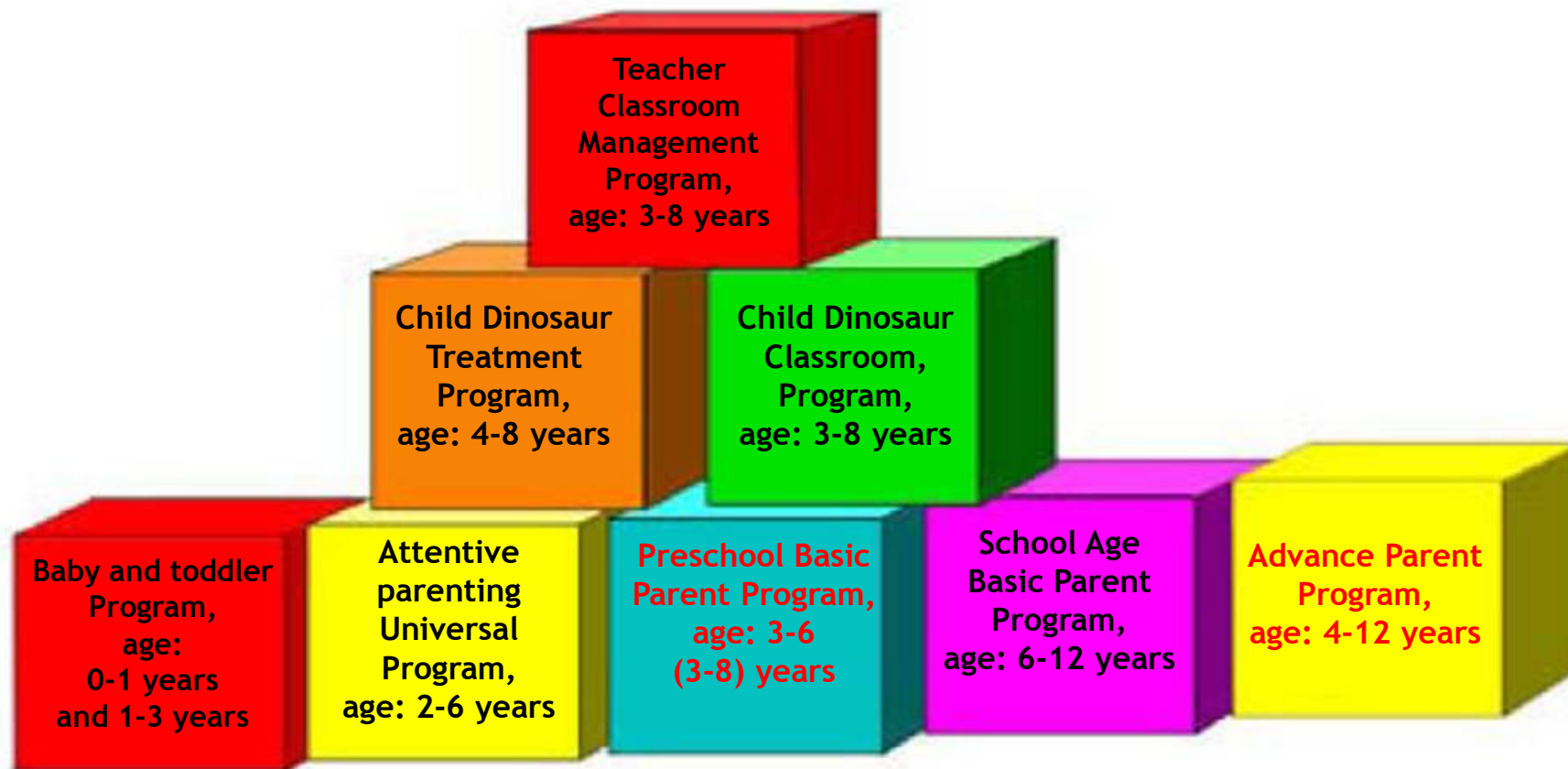
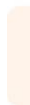
Läbi vanemlike oskuste õigeaegse arendamise ja toetamise saab efektiivselt ennetada ja vähendada laste probleeme tulevikus.

Vanemlusprogrammi Incredible Years (IY) ülesehitus

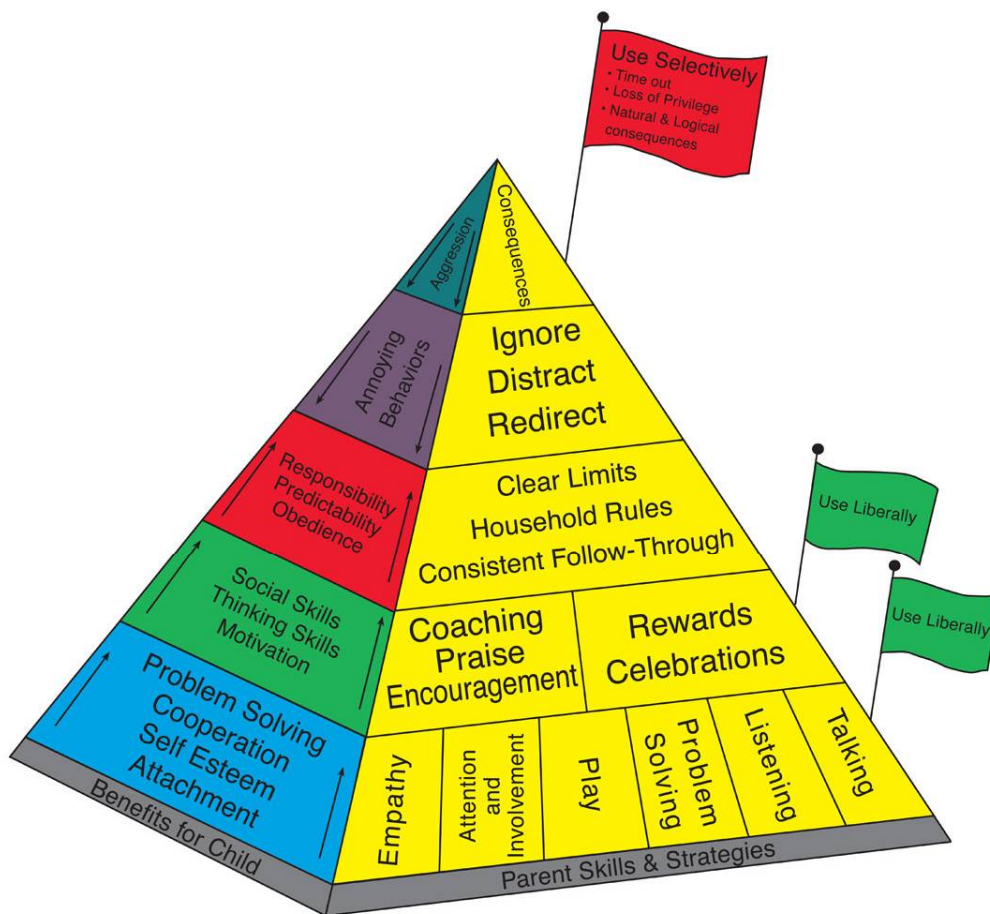

IY on komplekt omavahel seotud koolitusprogramme lapsevanematele, õpetajatele ja lastele.

- **Meetodid:** miniloengud, arutelud (videomaterjalide põhjal), grupitööd, koduülesanded
- **Osalejad:** kuni 14 lapsevanemat ühes grupis (7 peret)
- **Läbiviijad:** 2 IY grupijuhti
- **Aeg:** 1 kord nädalas 2-2,5 tundi, 14-18 sessiooni (u 4 kuud)
- **Teemad:** kontakti loomine ja hoidmine vanema ja lapse vahel, emotsioonidega toimetulek, õppimisvõime/koolivalmidus, kiitmine ja motiveerimine, reeglitest kinnipidamine, piiride seadmine, enesekehtestamine, toimetulek lapse vastuvõetamatu käitumisega

Parenting Pyramid®

Programmi rakendamise pilootprojekt

Riskilaste ja noorte“ programmi raames elluviidav vanemlusprogrammi pilootprojekt toimub kuni aprill 2016. a.

Tegevused:

- Preschool Basic Parent Programmi (3-8 a lapse vanematele) piloteerimine vene- ja eesti keeles:

I etapp (vene k) – nov. 2014 – märts 2015

II etapp (vene k) – märts – juuni 2015

III etapp (vene, eesti) – sept. 2015. – veebr. 2016

- IY grupijuhtide väljaõpped:

1. väljaõpe venekeelsetele grupijuhtidele – okt. 2014

2. väljaõpe eestikeelsetele grupijuhtidele – okt. 2015

- Materjalide tõlkimine ja kohandamine (eesti k) – juuni – okt. 2015

- Mõju-uuring kogu pilootprojekti kestel. Eesmärk: tõlkida ja kohandada sobivad mõõdikud; hinnata programmi mõju eel- ja järelküsitlusega (+ 6 kuud) ja fookusintervjuudel

- Kulude- tulude analüüs. Hinnatakse programmi pakkumise kulusid ja võimalikke tulukohti, mida saavutatakse ennetades laste vaimse tervise probleeme, koolist väljalangevust, riskikäitumist jne

- 30 a uuringuid eri riikides nii programmi arendaja kui sõltumatute teadlaste poolt.
- Mida suuremad käitumisprobleemid, seda paremad tulemused.
- Tulemused, mis on näha vahetult peale koolitust ning ka 1-3 a hiljem:
 - ✓ Vähenenud käitumisprobleemid (agressiivne ja destruktiivne käitumine)
 - ✓ Suurenenud sotsiaalne kompetentsus ja prosotsiaalne käitumine

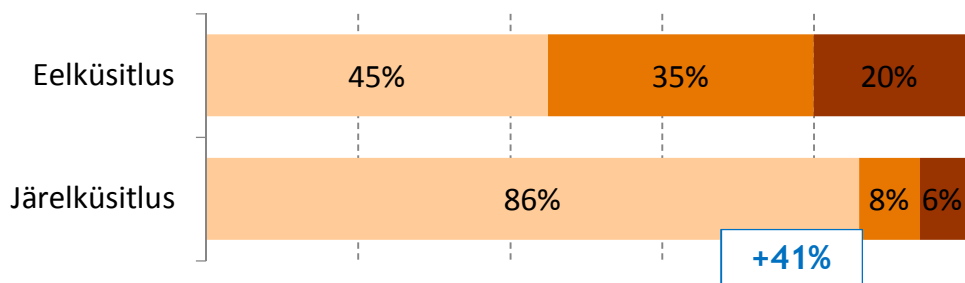
Muutused lapse käitumises vanemate hinnangute põhjal

INTENSIIVSUSE SKOOR (ECBI ankeet, so 36
käitumist kirjeldavast väitest koosnev küsimustik)

Lapse käitumisega on probleeme

Normi piires Riskirühm Kõrge riskiga rühm

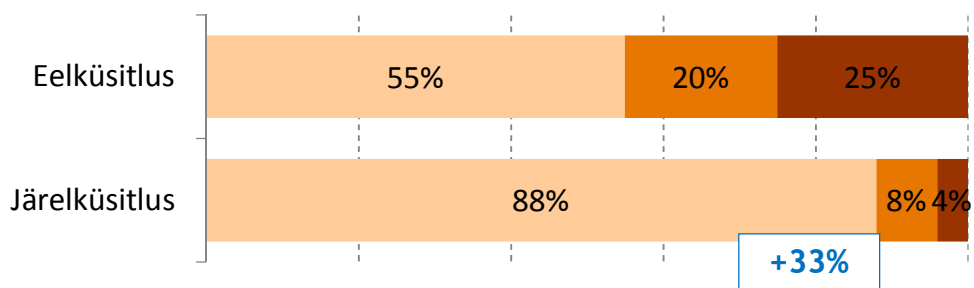

82% vanematest, kellel eelküsitluse ajal oli olulisi probleeme, raporteerivad positiivset muutust.

PROBLEEMSUSE SKOOR (ECBI ankeet)
Lapsevanem tunneb stressi

Normi piires Stress Kõrge stressi tase

Kõige rohkem vähenesid järgnevad käitumisprobleemid lapse käitumisega:

- Vihastab, kui ei saa oma tahtmist
- Venitab riidesse panemisel, venitab söögi ajal
- Viriseb, hakkab kergesti nutma
- Tähelepanu püsib lühikest aega, ei suuda ülesandeid lõpuni viia
- Segab vahele, käitub häbematult, keeldub kuuletumast

Vanemate poolt tunnetatud muutused

Muutused lapses (tulemused lapsevanemate fookusgruppide põhjal):

- Laps on rahulikum, rõõmsam, iseseisvam, viisakam, tähelepanelikum.
 - Ei ole enam kapriise ja vingumist. Saab asju kokku leppida.
-
- Laps on avatum, rohkem vanemaga koos, kallistab ja musitab.
 - Koolis muutus käitumine paremaks.
 - Laps on hakanud ka ise ennast kiitma, enda üle uhke olema.
-

Muutused lapsevanemas (fookusgruppide põhjal):

- Vähenesid lapsele antavad käsklused, karjumine. Suudan ennast kontrollida.
- Õppisin last kuulama ja kuulma. Ühise keele leidmine.
- Olen ise rahulikum, ei muretse nagu enne, vähem asju häirivad.
- Ei keskendu mitte halvale, vaid heale.
- Õppisin ise oma probleeme lahendama. Muutsin suhtumist iseendasse.
- Kasvas enesekindlus ja usk oma oskustesse vanemana.
- Poole pealt sain aru, et ei ole vaja muuta mitte last, vaid ennast.
- Nüüd toetus laste kasvatamisele ka mehe poolt. Pere on tasakaalukam.

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Täna tähelepanu eest!

Ly Kasvandik
Vanemlusprogrammi projektijuht
Ly.Kasvandik@tai.ee

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

SOTSIAALMINISTEERIUM

JUSTIITSMINISTEERIUM

